

Πρεβεζάνικα Χρονικά

ΠΡΕΒΕΖΑΝΙΚΑ ΧΡΟΝΙΚΑ, 59-60 (2023)

ΠΡΕΒΕΖΑΝΙΚΑ ΧΡΟΝΙΚΑ

ΠΕΡΙΟΔΙΚΟ ΤΗΣ ΔΗΜΟΤΙΚΗΣ ΒΙΒΛΙΟΘΗΚΗΣ ΠΡΕΒΕΖΑΣ
ΒΡΑΒΕΙΟ ΥΠΟΥΡΓΕΙΟΥ ΠΟΛΙΤΙΣΜΟΥ 2020
Περίοδος Β', Έτος 40^ο, Τεύχος 59-60

Αφιερωμένο στον Γιώργο Ι. Μουστάκη

Πρέβεζα 2023

Ο "Γλάρος" των αναμνήσεων μας

Ανδρέας Καρζής

doi: [10.12681/prch.41349](https://doi.org/10.12681/prch.41349)

Copyright © 2025, λαογράφος, συγγραφέας

Άδεια χρήσης [Creative Commons Αναφορά 4.0](https://creativecommons.org/licenses/by/4.0/).

Βιβλιογραφική αναφορά:

Καρζής Α. (2025). Ο "Γλάρος" των αναμνήσεων μας. *Πρεβεζάνικα Χρονικά*, 239–252.
<https://doi.org/10.12681/prch.41349>

Ο «Γλάρος» των αναμνήσεών μας

Καλοκαίρι 1987, βραδάκι. Μια παρεούλα τεσσάρων-πέντε φίλων «από τα παλιά», μεταξύ αυτών και ο γράφων, σε κάποιο παραθαλάσσιο μαγαζάκι της πόλης μας. Εκεί, μεταξύ καφέ και μύρας, πιάσαμε κουβέντα για τα χρόνια της νιότης! Και πάνω στην κουβέντα που είχαμε, πέρασε μπρος μας ένα σμήνος από γλαροπούλια. Ένα από αυτά ήρθε και άραξε στο διπλανό, άδειο τραπέζι.

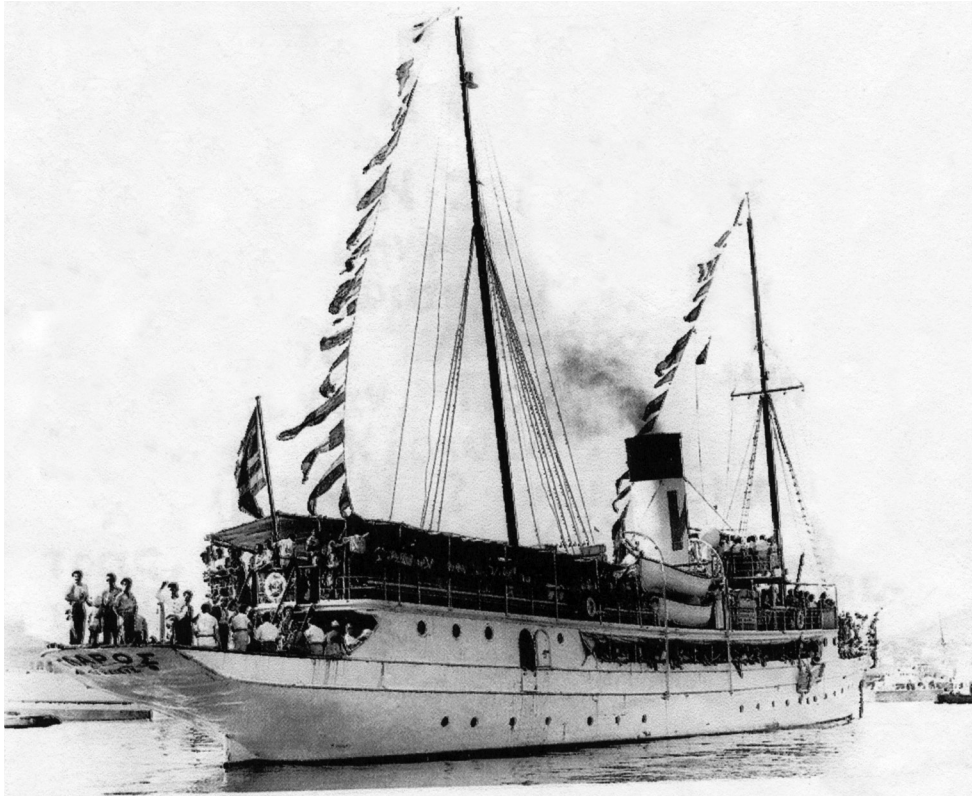
Αυτό το σκηνικό ήταν η αφορμή... Αναφερθήκαμε, μεταξύ των άλλων, στα πλοία που εξυπηρετούσαν, τα χρόνια τα παλιά, τις ανάγκες των ταξιδιωτών και όχι μόνο, αλλά και στην ακμή του λιμανιού μας. Τα πλοία που εξυπηρετούσαν τότε την Πρέβεζα και την Ήπειρο, γενικότερα, ήταν το «Ελβίρα», ο «Τάσος», ο «Γλάρος» (Εικ. 1-2), ο «Κολοκοτρώνης» (Εικ. 3), η «Λουτσίντα» (Εικ. 4) και ο «Ατρόμητος» (Εικ. 10). Εγώ είχα την τύχη να ταξιδέψω τρεις φορές με το «Γλάρος», μία φορά με το «Λουτσίντα» και επίσης μία φορά με το «Κολοκοτρώνης». Οπότε ο συναισθηματισμός μου και οι αναμνήσεις μου γι' αυτά τα τρία πλοία ήταν εμφανής!

Ο «Γλάρος» ανήκε στην κατηγορία των πλοίων που εκείνη την εποχή τα αποκαλούσαν «λόρδικα», μιας και είχαν ναυπηγηθεί ως θαλαμηγοί συνήθως της βρετανικής αριστοκρατίας. Ξεχώριζαν δε από την κομψή πλώρη τύπου «Dipper» και το μπαστούνι που την κοσμούσε. Ο «Γλάρος» ήταν τύπου γιοτ, μικρό, κομψό και γρήγορο ατμόπλοιο, που εξυπηρετούσε τις γραμμές του Ιονίου, μεταφέροντας επιβάτες και εμπορεύματα. Ήταν βαμμένο ολόλευκο, με ένα γαλάζιο «Κ» στην τσιμινιέρα του. Ιδιαίτερο χαρακτηριστικό του πλοίου ήταν η ζωγραφιά ενός γλάρου στην πλώρη, κάτω από το όνομά του. Είχε ναυπηγηθεί το 1913 στα Scott & Co του Greenock της Σκωτίας, ως θαλαμηγός με το όνομα «Beryl».¹

Στο τέλος του Β΄ Παγκοσμίου πολέμου αγοράστηκε από τους Γ. Γούναρη και Ν. Μαρή και μετονομάστηκε «Thessalia», με σημαία Παναμά. Το 1947 αποκτήθηκε για λογαριασμό της Ακτοπλοΐας Καβουνίδη, από τους πρωτοπόρους της ελληνικής κρουαζιέρας, ύψωσε την ελληνική σημαία και μετονομάστηκε «Γλάρος», εκτελώντας δρομολόγια στον Αργοσαρωνικό και στα νησιά του Αιγαίου πελάγους. Αργότερα βρίσκουμε το πλοίο να ταξιδεύει στη γραμμή Πειραιά-Πάτρα-Αστακός-Μύτικας-Ζαβέρδα-Λευκάδα-Πρέβεζα-Πάργα-Παξοί-Κέρκυρα. Εκτελούσε το δρομολόγιο αυτό δύο φορές την εβδομάδα (Δευτέρα και Πέμπτη) με ώρα αναχώρησης

---

¹ ΦΟΥΣΤΑΝΟΣ 2010, ???

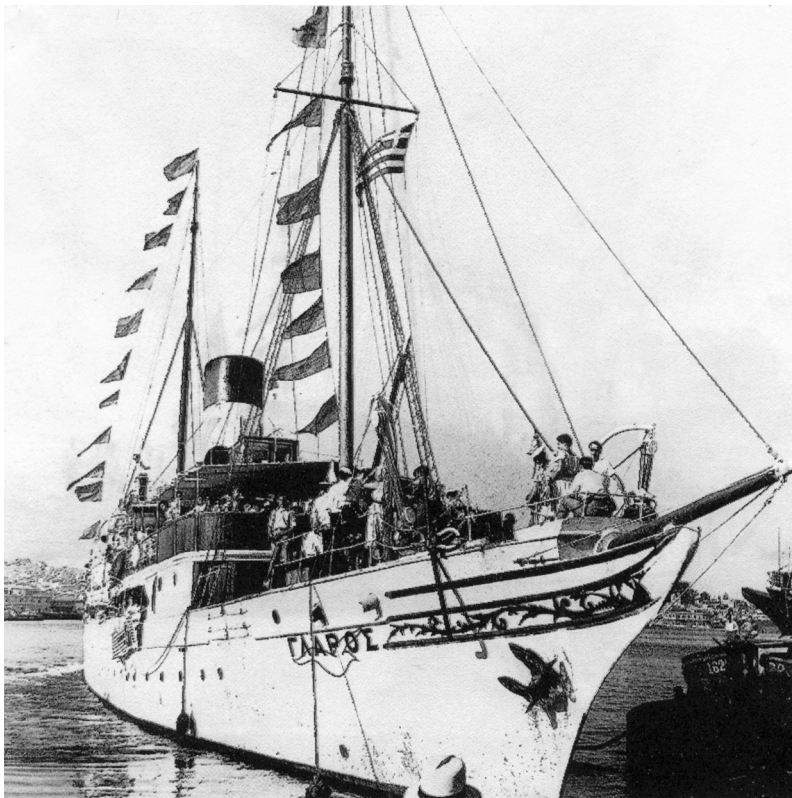

ΕΙΚΟΝΑ 1: Το επιβατηγό πλοίο «Γλάρος». (Πηγή: Ithaca news)

στις 14:00, ενώ η διάρκεια του ταξιδιού Πειραιάς-Πρέβεζα ήταν 24 ώρες! Έφτανε εδώ περίπου το μεσημέρι και, όταν ξεφόρτωνε, έφευγε αμέσως, συνεχίζοντας για τον επόμενο προορισμό του.

Στην παραλία βρίσκονταν τα πρακτορεία λεωφορείων, για να εξυπηρετούν τους επιβάτες από και προς Ιωάννινα και Αθήνα. Το Πρακτορείο Ιωαννίνων στεγαζόταν στο καφενείο «Μητρόπολις» και πράκτορας ήταν ο Χρήστος Κυριακός, το δε Πρακτορείο Αθηνών στεγαζόταν στο καφενείο «Ολύμπια». Τέλος, υπήρχαν δύο ναυτιλιακά γραφεία εξυπηρέτησης των επιβατών, το ένα ήταν κοντά στο πρατήριο καυσίμων του Κανδηλιώτη, στην παραλία, και πράκτορας ήταν ο Ιωάννης Ζιάκας, και το άλλο ήταν του Σπύρου Σαρδελή. Με την ευκαιρία, να αναφερθούμε και σε κάποιους από τους εκτελωνιστές που υπήρχαν τότε: Αλέξ. Κοκότης, Σωτ. Νικολάρας, Αθ. Φονταράς κ.α.

Χρόνια μετά, ο «Γλάρος» μετασκευάστηκε σε ντίζελ, χωρίς ιστούς, με νέο φουγάρο και χωρητικότητα 120 ατόμων, σε κλίνες. Η πλειονότητα των επιβατών

ΕΙΚΟΝΑ 2: Το επιβατηγό πλοίο «Γλάρος». (Πηγή: Ithaca news)

όμως εξακολουθούσε να κάνει το ταξίδι στο κατάστρωμα: η συνήθη εικόνα ήταν –σύμφωνα με μαρτυρίες και φωτογραφίες της εποχής– ένα ανομοιογενές συνωστισμένο πλήθος που κάλυπτε κάθε ελεύθερο σημείο του καταστρώματος.

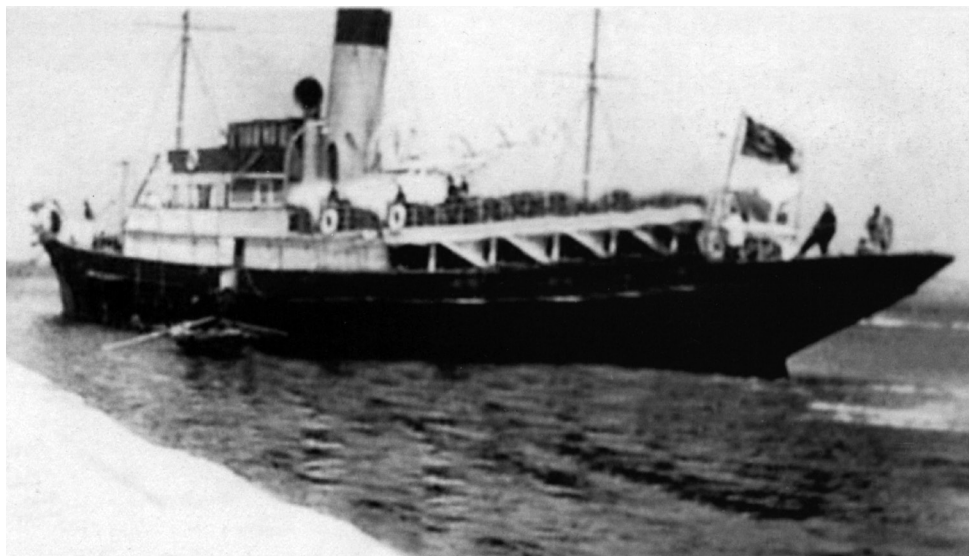
Δείτε πώς περιγράφει ο 95χρονος λεμβούχος Χρυσάνθος Τσαγκαράκης από την Κεφαλονιά στην Ελένη Βαλλιανάτου τις αναμνήσεις του:² «[...] Αχ εκείνος ο φουγάρος που έβγαζε μαύρο καπνό από το κάρβουνο, αυτό μου έμεινε. Καραβάκι μικρό ήταν, δεν ήτανε τίποτε μεγάλο, ήταν όμως το καλύτερο βαπόρι. Για καμπίνες ούτε λόγος, έπαιρναν την κουβέρτα τους και κοιμόνταν κατάχαμα. Γεμάτο φαντάρους ήταν το κατάστρωμα και στην πλώρη τα ζώα και οι κασέλες με τα ψάρια και τα εμπορεύματα».

Στην Πρέβεζα, τα παλιά χρόνια, δεν υπήρχαν, όπως και στα περισσότερα λιμάνια, υποδομές για να δέσει το καράβι, κυρίως όταν επρόκειτο για φορτηγό, γι'

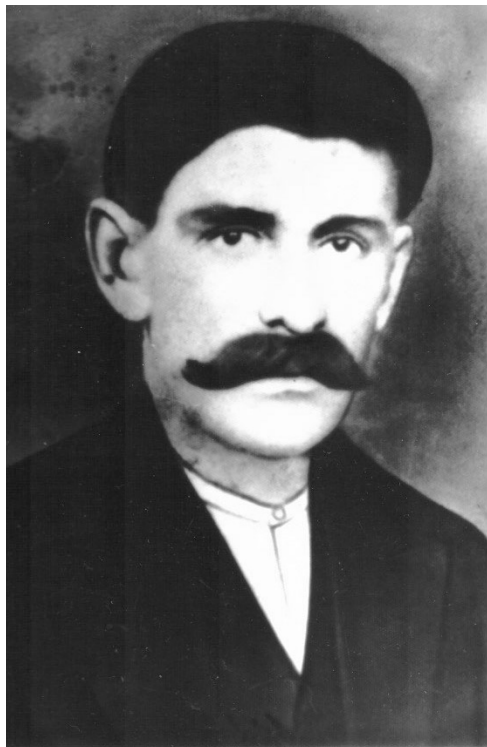
² Δημοσιεύτηκε στην ηλεκτρονική εφημερίδα *e-Kefalonia*, στις 26.10.2018.

ΕΙΚΟΝΑ 3: Το επιβατικό πλοίο «Κολοκοτρώνης» και επιβάτες στο λιμάνι της Πρέβεζας, 1958. (Αρχείο Γιώργου Παλάντζα)

ΕΙΚΟΝΑ 4: Το επιβατικό πλοίο «Λουτσίντα». (Αρχείο Ανδρέα Καρζή)

ΕΙΚΟΝΑ 5: Ο Σωκράτης
Μπακαγιάννης (λεμβούχος).
(Αρχειό Κατερίνας Μπακαγιάννη)

αυτό αγκυροβολούσε αρόδο, οι επιβάτες μεταφέρονταν με βάρκες και τα εμπορεύματα με μαούνες. Ένας από λεμβούχους που μετέφεραν εμπορεύματα και επιβάτες από τα πλοία που αγκυροβολούσαν αρόδο ήταν και ο Πρεβεζάνος Σωκράτης Μπακαγιάννης (Εικ. 5).

Τέλος, να σημειωθεί ότι παλαιότερα, πριν γίνει η εκβάθυνση του λιμανιού, όταν επρόκειτο να μπει για πρώτη φορά ένα καράβι στον μόλο, ειδοποιούνταν ο πλοηγός Ντίνος Μπάκας, παλαιός καπετάνιος, για να πάει να το οδηγήσει ο ίδιος. Εκείνα τα χρόνια υπήρχε εκεί κοντά στο τελωνείο ένας σταθερός γερανός, ο οποίος κατά τους γερμανικούς βομβαρδισμούς, που έγιναν στο σημείο αυτό του λιμανιού, καταστράφηκε ολοσχερώς όπως και το ίδιο το λιμάνι.

Στο σημείο που μέχρι πρότινος ήταν το Τουριστικό Περίπτερο (τώρα καφέ «Alila»), εκεί κοντά, σε κάποια προεξοχή, υπήρχε ένα ιταλικό καταφύγιο. Δίπλα σε κάποια προεξοχή βρίσκονταν τα «μπαλόνια». Τι ήταν τα «μπαλόνια»; Σε ένα υπερυψωμένο σημείο,

έτσι που να είναι ορατά στο καράβι που έκανε την εμφάνισή του στον «Αύλακα», καθώς και σ' εκείνο που θα έβγαινε από τον κόλπο, είχαν στήσει έναν ιστό και πάνω σ' αυτόν υπήρχαν τρία «μπαλόνια», ειδικά φτιαγμένα με ξύλο και με μουσαμά. Ήταν δε τέτοιο το σημείο, που μπορούσε να εξυπηρετεί τη ναυσιπλοΐα με τον εξής τρόπο: όταν επρόκειτο να μπει κάποιο καράβι μέσα στον Αμβρακικό κόλπο, για να δέσει στο λιμάνι, ο αρμόδιος εργάτης (ναύτης), τον οποίο είχε ορίσει για αυτό τον σκοπό το Λιμεναρχείο, σήκωνε τα δύο μπαλόνια, ενώ, όταν το πλοίο έφευγε από το λιμάνι, σήκωνε το ένα μπαλόνι και, τέλος, όταν επρόκειτο για άλλο, σοβαρό λόγο (επισκευή λιμανιού, βλάβη εξερχομένου πλοίου κ.ά.) σήκωνε και τα τρία μπαλόνια. Τα μπαλόνια είχαν χρώμα μαύρο. Να σημειώσουμε ακόμα ότι ένας άλλος φάρος (Εικ. 6) υπήρχε ακριβώς στο ίδιο σημείο που υπάρχει σήμερα αυτός ο νεότερος (Εικ. 7). Φαροφύλακας ήταν ο Σπύρος Λιάτσης, καταγόμενος από τους Παξούς.

Με τον ερχομό του πλοίου, αμέσως οι άνθρωποι του Λιμενικού μετέφεραν εκεί

ΕΙΚΟΝΑ 6: Λιμενοφύλακες στη σκάλα του παλιού φάρου του λιμανιού της Πρέβεζας, περ. 1957. (Αρχείο Σπύρου Μιχαλά)

ΕΙΚΟΝΑ 7: Ο νεότερος φάρος. (Αρχείο Βασίλη Χολέβα)

τα σιδερένια κάγκελα και τα τοποθετούσαν το ένα δίπλα στο άλλο σχηματίζοντας ένα «Π» με το άνοιγμα προς τη μεριά της θάλασσας. Μέσα στο «Π» περνούσαν μόνο όσοι είχαν εισιτήριο για να ταξιδέψουν. Ο ερχομός του πλοίου αποτελούσε γεγονός για την εποχή, όπως συνέβαινε και με τα άλλα πλοία που προηγήθηκαν του «Γλάρος», όπως η «Λουτσίντα», η «Ελβίρα», ο «Τάσος» κ.λπ. Στο λιμάνι μαζευόταν κόσμος, φίλοι και συγγενείς που αποχαιρετούσαν τους δικούς τους κουνώντας άσπρα μαντήλια, ενώ, αντίστροφα, κάποιοι άλλοι υποδέχονταν όσους επέστρεφαν (Εικ. 8-9). Σε κάθε περίπτωση δεν έλειπε η συγκίνηση και η συναισθηματική φόρτιση. Γενικά, υπήρχε ένας οργανισμός κίνησης! Αχθοφόροι (Κώστας Καπράνος, Φωτίκας, Θανάσης Διγόνης κ.ά.) με

τα κάρτα τους ή και χωρίς, παϊτόνια, χαμάλες, μικροπωλητές και άλλοι.

Όταν η «Λουτσίντα» έκανε την εμφάνισή της κατά τη «Μπούκα» μεριά, το γκαρσόνι ο Νίκος, που δούλευε στο «Νικόπολις», φώναζε με όλη του τη δύναμη για να ακουστεί και στα άλλα μαγαζιά: «Να η Λουτσίντα, έρχεται η Λουτσίντα!» Αυτό επαναλαμβανόταν κάθε φορά και για πολύ καιρό, μέχρι που οι Πρεβεζάνοι τού κόλλησαν το παρατσούκλι «Νίκος ο Λουτσίντας». Τα καράβια τότε αράζαν ή πλευρίζαν περίπου από το σημείο που είναι σήμερα η καφετέρια-σφαιριστήριο «Ακτία», μέχρι εκεί που είναι σήμερα η ταβέρνα «Ελλήνων Γεύσις» (πρώην Τράπεζα Πειραιώς). Το Λιμεναρχείο ήταν εκεί που σήμερα είναι το Δημαρχείο. Ήταν ένα χαμηλό κτήριο. Εκεί, μάλιστα, είχε συμφωνηθεί η παράδοση της Πρέβεζας από τους Τούρκους, στις 21 Οκτωβρίου 1912.

Την εποχή εκείνη στην Ήπειρο το οδικό δίκτυο ήταν σχεδόν ανύπαρκτο, γι' αυτό οι επικοινωνίες γίνονταν με πλοία και όσοι ήθελαν να ταξιδέψουν για Αθήνα, Πάτρα ή Πειραιά ταξίδευαν οδικώς μέχρι την Πρέβεζα και από εδώ με τα πλοία της γραμμής κατευθύνονταν στους προαναφερθέντες προορισμούς.

Οι επιβάτες που αποβιβάζονταν εδώ μετά από ένα τόσο εξαντλητικό ταξίδι,

ΕΙΚΟΝΑ 8: Επιβάτες του πλοίου «Γλάρος», στο λιμάνι της Πρέβεζας. (Αρχείο Ανδρέα Καρζή)

όταν ο τελικός προορισμός τους ήταν κάποιο χωριό ή τα Ιωάννινα, συνήθως διανυκτέρευαν στην πόλη μας. Φρόντιζαν να βρουν κάποιο κατάλυμα για ύπνο και ένα καλό μαγειρείο για καλομαγειρεμένο φαγητό (τις περισσότερες φορές αυτό ήταν λιτό, καμιά φασολάδα ή μακαρονάδα κ.λπ.). Έτσι, λοιπόν, για τις ανάγκες τους υπήρχαν και τα ανάλογα καταστήματα (εστιατόρια, ξενοδοχεία, ταβέρνες), που έφτιαχναν πεντανόστιμους μεζέδες κ.ά. Λαϊκά ξενοδοχεία ήταν αυτά του Πατίκου και του Ράπτη. Άλλα ξενοδοχεία ήταν το «Ακταίον» του Φραγκισκάτου, το «Νικόπολις» του Τζούρου κ.ά. Για φαγητό πήγαιναν στην «Ηβη» των Κωστακιώτη και Κανδηλιώτη, στον Αντρέα Σαγανά, εκεί που είναι σήμερα το αρτοποιείο του Τριάντη (πρώην κατάστημα τηλεοράσεων Λάμπρου), στο «Μεγάλη Ελλάς», στο «Τζάκι», στον Κατσουλάρη κ.α. Αν πάλι κάποιος προτιμούσε να φάει πατσά, θα πήγαινε στο «Σαϊτάν Παζάρ», στον Λιγκούρη ή στον Γκορτσογιάννη, με τη γνωστή ταμπέλα που έγραφε «Το Πανεπιστήμιον».

Να σημειώσουμε, επίσης, ότι στην ανάπαυλα μεταξύ αποβίβασης και επιβίβασης επιβατών και φορτοεκφόρτωσης εμπορευμάτων, δούλευαν στο φόρτε και τα καφενεΐα, κυρίως αυτά που ήταν στην παραλία όπως του Πάνου Φιφή, του Καπέλα (πρώην Καραβέλα), του Κωστούλα (σήμερα καφέ «Ζόγκαρης»), η «Μητρόπολις», η «Νεράιδα» του Γιώργου Καβούκη κ.ά.

Τα ταξίδια του «Γλάρου» όμως κάποτε έφτασαν στο τέλος τους. Το πλοίο το

ΕΙΚΟΝΑ 9: Επιβάτες του πλοίου «Λουσίνα», στο λιμάνι της Πρέβεζας. (Αρχειό Ανδρέα Καρζή)

κούρασαν τα κύματα κι απόκαμε, το πήραν βέβαια και τα χρόνια. Το τέλος του καταγράφεται στο βιβλίο *Τα ναυάγια στις ελληνικές θάλασσες 1951-2000*, του Χρ. Ντούνη.³ Σύμφωνα μ' αυτό, το πλοίο ήταν παροπλισμένο μαζί με άλλα στα Αμπελάκια της Σαλαμίνας. Το βράδυ της 12ης Δεκεμβρίου 1966 ισχυροί άνεμοι έκοψαν τον κάβο του φορτηγού «Ρίτα» και το παρέσυραν, με αποτέλεσμα να προσκρούσει στην πρύμνη του «Γλάρος» και να σπάσει τα φινιστρίνια του, που βρίσκονταν στην ίσαλο γραμμή προκαλώντας εισροή υδάτων. Ο «Γλάρος» βυθίστηκε σε ρηχά νερά, τις πρώτες πρωινές ώρες. Αργότερα ανελκύστηκε και, επειδή ήταν γερασμένο, δεν επισκευάστηκε ποτέ, αλλά πουλήθηκε για διάλυση το 1968. Άκουσα που λέγανε –ήταν, αν θυμάμαι καλά, το 1957– ότι έχασε τον έλικά του έξω από την Κέρκυρα.

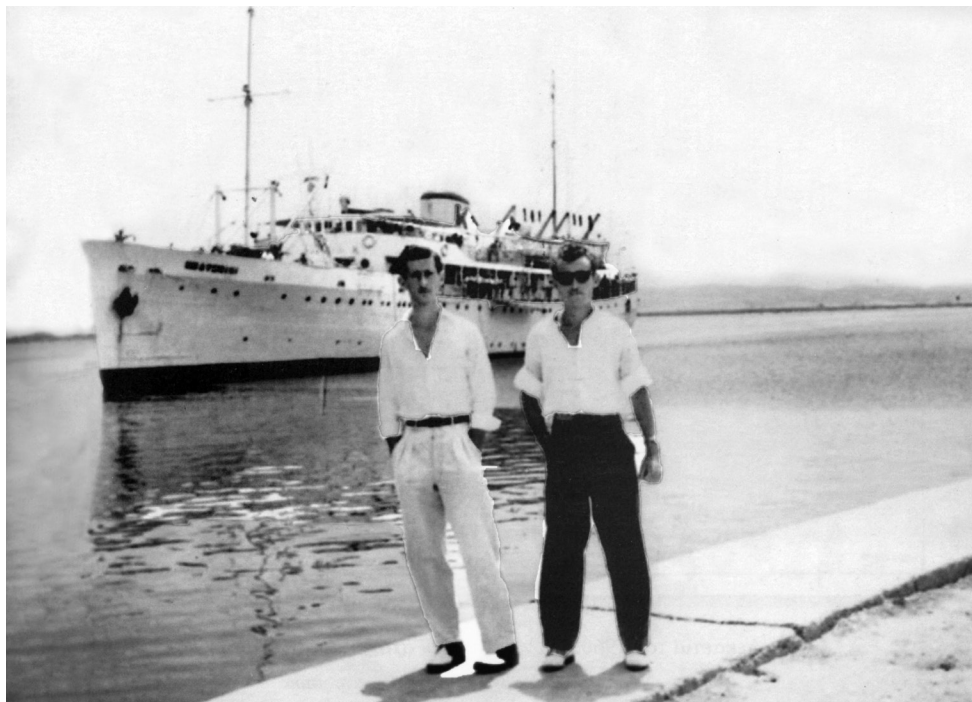
Κάποιοι παλιοί Πρεβεζάνοι, θυμάμαι, σκυλοπνίχτη τον ανέβαζαν, σκυλοπνίχτη τον κατέβαζαν. Ίσως επειδή στα διάφορα ταξίδια του βρέθηκε αρκετές φορές αντιμέτωπο με τα λυσσώδη κύματα του Πατραϊκού. Ακόμα και στον «Αύλακα», στο στόμιο του Αμβρακικού κόλπου, ο «Γλάρος» ερχόμενος από Λευκάδα ουκ ολίγες φορές αντιμετώπιζε τέτοια φαινόμενα.

Ο Πρεβεζάνος Χρήστος Σουρτζής, περί το 1960, επιστρέφοντας από τον Πειραιά θυμάται: «Μετά την Πάτρα έπιασε φουρτούνα και έπαθε ζημιά το υδραυλικό σύστημα και για περίπου μία ώρα το πλοίο έμεινε ακυβέρνητο, μέχρι να συνδέσουν το χειροκίνητο πηδάλιο. Όσο πλησιάζαμε στην Πρέβεζα, ευτυχώς, ο καιρός μαλάκωνε.»

Ο Κώστας Κοντογούρης, μέλος του πληρώματος (ναύτης της κουβέρτας) του «Γλάρου», της εταιρείας Καβουνίδη, θυμάται:

Ήταν αρχές Αυγούστου του 1953, Τρίτη πρωί ήταν και κοιμόμουν. Ακούω ένα θόρυβο και πετάχτηκα πάνω. Κοίταξα απόξω και το βαπόρι έτρεμε. Ερχόμαστε

³ ΝΤΟΥΝΗΣ 2001, ???.

ΕΙΚΟΝΑ 10: Πρεβεζάνοι επιβάτες στο επιβατικό πλοίο «Ατρόμητος», στο λιμάνι της Πρέβεζας. (Αρχείο Σπύρου Φαμπιάνου)

για το Θιάκι. Ήταν εκεί ο νομάρχης, ο διευθυντής της Πρόνοιας και άλλοι. Τους έπιασε στο Θιάκι ο σεισμός. Εμείς από τον Πειραιά πιάναμε Πάτρα, Βαθύ (Ιθάκη), Σάμη, Πύλαρο και Φισκάρδο. Και μετά πιάναμε κατευθείαν Λευκάδα. Ο «Γλάρος» έμενε στη θάλασσα και τη δουλειά την έκαναν οι λάντζες που παίρναν τους επιβάτες και το εμπόριο. Όταν φύγαμε από το Θιάκι, ήρθαμε για τη Σάμη. Περνάγαμε από τα Διχαλιά, ένα χωριό, και δεν είχε μείνει κανένα σπίτι. Δεν είχαμε ακούσει τίποτα. Μόνο ένα καμπαναριό της εκκλησίας φαινόταν στα Διχαλιά. Καμιά φορά μπήκαμε στη Σάμη, ο κόσμος ήταν τρομαγμένος, αναστατωμένος... Κάποια στιγμή φτάσαμε στην Αγία Ευθυμία –άλλες καταστροφές εκεί. Στο Φισκάρδο λες και δεν είχε γίνει τίποτα. Κολυμπούσε ο κόσμος, δεν είχε καταλάβει τίποτα.

Φύγαμε καμιά φορά, πήγαμε στην Κέρκυρα. Την άλλη μέρα που ήταν να φύγουμε από Πρέβεζα και να έρθουμε εδώ, Τετάρτη, έκανε τον δεύτερο μεγάλο σεισμό και έβλεπες τον «Γλάρο» και ανεβοκατέβαινε. Κινήσαμε να πάμε στην αγορά της Πρέβεζας κι έτρεμε η γη. Μετά έδωσε ο πλοιοκτήτης διαταγή, όσοι είμασταν από την Κεφαλονιά να γυρίσουμε στα σπίτια μας. Όπως ερχόμασταν από τη Λευκάδα ακόμη, είχα πάει προς νερού μου, θα ήταν έντεκα το πρωί, ακούω

ένα τράνταγμα, νόμιζα ότι είχε πρόβλημα το πλοίο, αλλά βλέπω από μακριά σκόνη, γκρεμίζονταν τα βουνά. Μετά πήραμε πολύ κόσμο από την Κεφαλονιά, για να τους πάμε στην Πάτρα. Γεμάτο το πλοίο από κόσμο.

Είχα ακούσει επίσης και άλλες παλιές, πολύ ωραίες ιστορίες για τον «Γλάρο». Κάποια φορά, σε έλεγχο, βρέθηκε να μεταφέρει περισσότερα ζώα (αμνοερίφια) απ' ό,τι έγραφαν τα χαρτιά. Σε ερώτηση του Λιμενικού, ο καπετάνιος απάντησε ότι γέννησαν τα ζώα εν πλω!

Θυμάμαι, ήμουν περίπου 10 χρόνων, είχαμε πάρει το «Γλάρος» από την Πάτρα και επιστρέφαμε στην Πρέβεζα. Μαζί μας εκτός των άλλων αποσκευών είχαμε και δύο νταμιτζάνες με πετιμέζι, που μας είχαν δώσει οι συγγενείς μας στην Κόρινθο. Εκεί, λοιπόν, στον «Αύλακα», είδαμε όπως λένε τον Χάρο με τα μάτια μας! Το καράβι κουνιόταν όπως η σαρμανίτσα και το κύμα να φτάνει μέχρι πάνω. Ό,τι αντικείμενα κρατούσαμε στα χέρια μας έφευγαν κατρακυλώντας και οι νταμιτζάνες έσπασαν. Κλάματα και οδυρμοί «έπνιγαν» τις προσευχές των επιβατών. Άλλοι έτρεχαν να βρουν από κάπου να πιαστούν και άλλοι, πιο ψύχραιμοι, τους έλεγαν «μη κάνετε έτσι, θα τα καταφέρουμε, θα περάσουμε σώοι και αβλαβείς...». Για μένα ήταν κάτι πρωτόγνωρο. Μερικά χρόνια αργότερα, σε κάποιες κινηματογραφικές ταινίες έτυχε να δω παρόμοιες σκηνές.

Ένα χιουμοριστικό περιστατικό-φάρσα με το «Γλάρος» περιγράφει ο Παναγιώτης Κονιδάρης στην εφημερίδα *Meganisi Times*:⁴ Ένας Αστακιώτης θέλοντας να κάνει φάρσα σε τέσσερις φίλους του που θα ταξίδευαν με το «Γλάρος» στον Μύτικα για ένα γάμο, προθυμοποιήθηκε να τους βγάλει 4 εισιτήρια. «Κόψε μια φορτωτική!», είπε στον εκδότη των εισιτηρίων. Όταν η λάντζα πλησίασε το καράβι, ο καπετάνιος κοίταξε μέσα κι αφού δεν είδε ζώα, ρώτησε εύλογα: «—Πού είναι τα γελάδια:» «—Μπροστά σου, δεν τα βλέπεις;», του απάντησε ο χωρατατζής κι επακολούθησε ντόρος μεγάλος.

Τα χρόνια πέρασαν. Ο «Γλάρος» πρέπει να ήταν καλό σκαρί, αφού κατάφερνε να ταξιδεύει τόσα χρόνια χωρίς να έχει πάθει κάποιο σοβαρό ατύχημα ή κάποια μεγάλη αβαρία. Το θυμάμαι να σφυρίζει με τη χαρακτηριστική του κόρνα από πολύ ανοιχτά! Και όταν έμπαινε στο λιμάνι, έδινε μια άλλη διάσταση! Έδινε πνοή, δύναμη, κουράγιο κι ελπίδα στη μικρή μας τότε πόλη. Ήταν το καμάρι μας! Το όμορφο στολίδι, για όσο διάστημα έμενε αγκυροβολημένο στο μικρό μας λιμάνι.

Τώρα ο «Γλάρος» ζει στις αναμνήσεις μας! Όπως στις αναμνήσεις μας ζούνε και όλα τ' άλλα, στα οποία αναφερθήκαμε. Απομεινάρια κάθε ζωής ξεχωριστής, κάθε ύπαρξης μοναδικής. Για τους ανθρώπους που ταξίδεψαν μαζί του, αλλά και για εκείνους που έμειναν στο λιμάνι που λέγεται ζωή και τον θυμούνται, νοσταλγούν ακόμα τα ταξίδια που έκαναν μαζί του!

⁴ Δημοσιεύτηκε στην ηλεκτρονική εφημερίδα *Meganisi Times*, 8.6.2011.

Ο «Γλάρος» των αναμνήσεών μας

Είναι στιγμές π' αναπολώ από τα περασμένα
κάποια καράβια που έμειναν στη μνήμη χαραγμένα.

Λιγότερο απ' όλα αυτά θυμάμαι τη «Λουτσίντα»
μα πιο πολύ το «Γλάρο», του λιμανιού βιτρίνα!

Κάθε φορά που φαίνονταν στον «Αύλακα» από πέρα
το σφύριγμά του ακούγονταν, μαύριζε η τσιμινιέρα.

Όλος ο κόσμος «χύνονταν» να το καλωσορίσει
και κάποιοι άλλοι άφηναν το δάκρυ να κυλήσει.

Γιατί αποχωρίζονταν πρόσωπα αγαπημένα
άλλοι πηγαίνουν πιο κοντά κι άλλοι στα μαύρα ξένα.

Ταξίδεψα κι εγώ φορές τρεις απ' ό,τι θυμάμαι
κι έχω στη μνήμη ζωντανές εικόνες που μιλάνε...

Η πρώτη ήταν με τους σεισμούς στα όμορφα Επτάνησα
είδαν τα μάτια μου πολλά και πόνεσα και δάκρυσα.

Τ' άλλα τα δύο ήταν ταξίδια γαληνεμένα
αξέχαστα θα μένουμε στη μνήμη χαραγμένα.

Μα πήρε ο καιρός που ο «Γλάρος» μας ο καημένος
απ' τα πολλά ταξίδια και καταπονημένος

για πάντα αγκυροβόλησε σε άγνωστο λιμάνι
και άλλο πια στο Ιόνιο ποτέ δεν ματαφάνη.

Κι η Πρέβεζα από τότενες καράβι σαν το «Γλάρο»
ούτε που ματαείδε, έχασε και το «Φάρο».

Τα χρόνια κι αν περάσανε κάπου μέσ' στο μυαλό μου
ο «Γλάρος» θα πρωτοστατεί των αναμνήσεών μου.

Ένα πολύ ενδιαφέρον ποίημα για τον «Γλάρο» έγραψε η Ευτυχία Γερ. Μάστορα, που γεννήθηκε στην Πάτρα και έχει καταγωγή από τους Παξούς, το οποίο δημοσιεύτηκε στη συλλογή *Παξινοί Δεκαπεντασύλλαβοι* και θεώρησα ότι συμβάλλει σημαντικά, από λογοτεχνικής απόψεως, στο παρόν άρθρο μου:

Ο Γλάρος⁵

Στον αδελφό μου Μιχάλη

Τον κάονα* τον ήξερα λευκό θαλασσοπούλι
 μέσ' στο γαλάζιο τ' ουρανού και στο γλαυκό του πόντου
 ν' ακολουθεί τη ρότα μας και να φτεροκοπάει
 τότε που το καϊκι μας για τους Παξούς τραβούσε.
 Και μια βραδιά τον γνώρισα με τ' άλλο τ' όνομά του,
 σαν ήταν να μπαρκάρουμε για θερινό ταξίδι
 κι είδα το Γλάρο το καρί να καρτερεί στο μώλο
 κι είδα το γλάρο ζωγραφιά στου караβιού την πλώρη.

Πάνω ψηλά στη γέφυρα απίκου** ο καπετάνιος
 κι οι ναύτες σκώνουν άγκυρα και λύνουνε τους κάβους.
 Αγκομαχούν οι μηχανές κι αρχίζουν οι μανούβρες
 κι ανάμεσα από τ' άρμπουρα καπνίζει η τζιμινιέρα
 κι ακούγεται το σφύριγμα κι ο Γλάρος να... σαλπάρει.
 Μπουνάτσα έχει η θάλασσα, φυσάει το μαϊστράλι
 κι ως τ' ουρανού τα πέρατα φέγγουν σελήνη κι άστρα
 κι αντιφεγγίζουν στα νερά του караβιού τα φώτα.
 Και στρώνει η μάνα καταγής μια μαλακιά κουβέρτα
 σε μια άκρη στο κατάστρωμα και πέσαμε στον ύπνο,
 αφού το ναύλο το φτηνό τέτοιο κρεβάτι παίρνει...

Δεν ξέρω τι με ξύπνησε... πού έπιασε φουρτούνα;
 πού λάλησεν ο κόκορας και φτερακάνε οι κόττες;
 όπου γαβγίζει το σκυλί και δυο αρνιά βελάζουν;
 Ό,τι και να με ξύπνησε, χαρά ήτανε για μένα
 να βλέπω στην ανατολή να χρυσολάμπει ο ήλιος,
 να βλέπω τα σκαλώματα που πιάνει το καράβι,
 στον Αστακό, στο Μύτικα, στη Σάμη, στο Φισκάρδο

⁵ ΜΑΣΤΟΡΑ-ΠΑΠΑΓΕΡΑΣΙΜΟΥ 2005, ???.

κι απ' την Ιθάκη να τραβά ίσια για τη Λευκάδα
κι ύστερα από την Πρέβεζα πλώρη για το Νησί μας.

Πολύ το σκαμπανέβασμα κι η όστρια*** ανεβαίνει
κι είναι τα κύματα θεριά κι αφρίζει το κανάλι,
μα ο Γλάρος καλοτάξιδος στα σίγουρα αρμενίζει
και φτάνοντας το σούρουπο, το Γάη καβαντζάρει****
και το νησί της Παναγιάς... και σταματάει αρόδο.*****
Δυο βάρκες κάτω καρτερούν, χορεύοντας στο κύμα
κι από την ανεμόσκαλα για τη στεριά μάς παίρνουν.

Πάει καιρός που τέλειωσαν του Γλάρου τα ταξίδια,
μα οι γλάρροι που φτεροκοπούν, μου τα θυμίζουν πάντα.

* κάονας = γλάρος.

** απίκου = ορθός.

*** όστρια = νότιος άνεμος.

**** καβατζάρει = παρακάμπτει.

***** αρόδο = ανοιχτά.

Ευτυχία Γερ. Μάστορα (Παπαγεράσιμου)

Βιβλιογραφία

- ΜΑΣΤΟΡΑ-ΠΑΠΑΓΕΡΑΣΙΜΟΥ, 2005, Ευτυχία: *Παζινοί δεκαπεντασύλλαβοι*, Εκδόσεις Γιάννη Σκ. Πικραμένου, Πάτρα
- ΝΤΟΥΝΗΣ, Χρήστος, 2001, *Τα ναύαγια στις ελληνικές θάλασσες*, τ. 2, 1951-2000, Αθήνα
- ΦΟΥΣΤΑΝΟΣ, Γιώργος Μ., 2010, *Ελληνική ακτοπλοΐα 1945-1965*, Αθήνα
- ΔΕΝΔΡΙΝΟΣ, Παναγής – ΜΠΑΚΟΥΝΑΚΗΣ Νίκος, 2003, *Φισκάρδο. Χωριό της Κεφαλονιάς*, Αθήνα

Διαδικτυακές πηγές

<http://forum.nautilia.gr/>

<https://aromalefkadas.gr/>

<https://ithacanews.gr/>

<http://astakos.wordpress.com/>

<https://ekefalonias.gr/>

<https://www.meganisitimes.gr/>